

Zapreke za imenovanje ravnatelja ustanove

Vodice, 19. listopada 2023.
Ružica Vukobratović, dipl.pravnik

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustanova (Narodne novine, broj 151/22)

Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o ustanova stupio je na snagu 1. siječnja 2023.

Razlog izmjena i dopuna Zakona o ustanovama

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 12. svibnja 2022. godine donijela Zaključak o prihvaćanju Akcijskog plana za jačanje učinkovitosti hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“, broj 56/22) sukladno preporučenoj mjeri Odbora stručnjaka Vijeća Europe MONEYVAL.

Akcijskim planom određene su u 8. točaka mjere i aktivnosti usmjerene na jačanje učinkovitosti hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

S tim u vezi, Akcijskim planom je u okviru točke 5. (**sprječavanje zlouporabe pravnih osoba u nezakonite svrhe i transparentnost podataka o pravnim osoba**) utvrđena pored ostalog obveza donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustanovama.

Sadržaj Akcijskog plana

Akcijski plan obuhvaća sljedeće mjere i aktivnosti navedene u 8 točaka:

1. Međuinstitucionalna suradnja i procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma
2. Kazneni progon pranja novca i financiranja terorizma i oduzimanje protupravne imovinske koristi
3. Uspostava mehanizma za provedbu ciljanih financijskih sankcija Ujedinjenih naroda u vezi s financiranjem terorizma i proliferacije
4. Prikupljanje i analiza obavještajnih podataka za istraživanje pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma
- 5. Sprječavanje zlouporabe pravnih osoba u nezakonite svrhe i transparentnost podataka o pravnim osobama**
6. Nadzor i edukacija vezano za provedbu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma
7. Preventivne mjere
8. Mjere daljnjeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa standardima FATF izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i donošenjem novog Zakona o međunarodnim mjerama ograničavanja.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustanovama :

-dopunjen je članak 39. Zakona o ustanovama novim stavkom 2., Ravnatelj ustanove ne može biti osoba koja prema zakonu kojim se uređuju trgovačka društva ne može biti članom uprave trgovačkog društva,

-dopunjen je članak 44. stavak 2. Zakona o ustanovama kojim su razrađeni slučajevi u kojima je upravno vijeće ustanove (ili drugo ovlašteno tijelo) dužno razriješiti ravnatelja ustanove,

Upravno vijeće (ili drugo ovlašteno tijelo) dužno je razriješiti ravnatelja ustanove ako nastanu okolnosti iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.

-izmijenjen je članak 77. Zakona o ustanova, propisane su novčane kazne za prekršaje u eurima. Propisana je prekršajna odgovornost ustanove koja ima ravnatelja imenovanog protivno odredbama članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.

Ako ustanova ima ravnatelja imenovanog protivno odredbama članka 39.

stavka 2. Zakona o ustanovama, novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj.

NATJEČAJ ZA IMENOVANJE RAVNATELJA USTANOVE

Prema članku 40. Zakona o ustanovama ako zakonom nije drukčije određeno, ravnatelj ustanove imenuje se:

1. na temelju javnog natječaja, ako je osnivač ustanove Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba kojoj je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
2. sukladno aktu o osnivanju, ako je osnivač ustanove druga pravna ili fizička osoba, odnosno ako su druge pravne i/ili fizičke osobe jedini osnivači ustanove.

Prema članku 41. stavku 2. Zakona o ustanovama u natječaju za imenovanje ravnatelja ustanove se objavljuju uvjeti koje mora ispunjavati kandidat, vrijeme za koje se imenuje, rok do kojeg se primaju prijave kandidata i rok u kojemu će prijavljeni kandidati biti obaviješteni o izboru.

Stoga vezano uz propisane nove zapreke za ravnatelja ustanove iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama od 1. siječnja 2023. ustanove trebaju u natječajima za imenovanje ravnatelja ustanove navesti uz uvjete propisane posebnim zakonom i uvjete iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.

Prema članku 127. stavku 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ravnatelj škole imenuje se na temelju natječaja koji raspisuje školski odbor, a objavljuje se u “Narodnim novinama” i na mrežnim stranicama škole. **Ravnatelj školske ustanove mora ispunjavati nužne uvjete propisane u članku 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, uvjete propisane člankom 106. ovog Zakona i uvjete propisane u članku 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.**

Ogledni primjer: Natječaj za imenovanje ravnatelja/ice osnovne škole

- ▶ Na temelju članka 126. stavka 1. i članka 127. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 94/13, 136/14 – RUSRH, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20 i 151/22), članka 39. do člana 42. Zakona o ustanovama (Narodne novine, broj 76/93, 27/97, 47/99, 35/08, 127/19 i 151/22) i članka __ Statuta Osnovne škole _____ školski odbor Osnovne škole _____ raspisuje

NATJEČAJ

za imenovanje ravnatelja/ice

Osnovne škole _____

Ravnatelj/ica škole mora ispunjavati **nužne** sljedeće uvjete u skladu s člankom 126. stavkom 1. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi:

1) završen studij odgovarajuće vrste za rad na radnom mjestu nastavnika ili stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj se imenuje za ravnatelja, a koji može biti:

a) sveučilišni diplomski studij ili

b) integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili

c) specijalistički diplomski stručni studij;

d) položen stručni ispit za učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika, osim u slučaju iz članka 157. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

2) uvjete propisane člankom 106. Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

3) najmanje osam godina **radnog iskustva** u školskim ili drugim ustanovama u sustavu obrazovanja ili u tijelima državne uprave nadležnim za obrazovanje, od čega najmanje pet godina na odgojno-obrazovnim poslovima u školskim ustanovama (st. 1). Osim osobe koja je završila neki od studija iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, ravnatelj osnovne škole može biti i osoba koja je završila stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova (st.2).

Iznimno, osoba koje ne ispunjava uvjete iz stavka 1. točke 1. ili stavka 2. ovoga članka, može biti ravnatelj osnovne škole, ako u trenutku prijave na natječaj za ravnatelja obavlja dužnost ravnatelja u najmanje drugom uzastopnom mandatu, a ispunjavala je uvjete za ravnatelja propisane Zakonom o osnovnom školstvu („Narodne novine“, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.). (st. 3.).

Ravnatelj/ica škole mora ispunjavati i uvjete propisane člankom 39. stavkom 2. Zakona o ustanovama. (Narodne novine, broj 76/93, 27/97, 47/99, 35/08, 127/19 i 151/22).

U postupku imenovanja ravnatelja vršit će se vrednovanje dodatnih kompetencija sukladno odredbi članka __ Statuta škole i to:
poznavanje stranog jezika,
osnovne digitalne vještine i
iskustvo rada na projektima.

Kandidati nisu obvezni imati dodatne kompetencije, ali u tom slučaju ne odstavljaju dodatne bodove.

Ravnatelj/ica se imenuje na vrijeme od pet (5) godina.

Uz pisanu prijavu na natječaj kandidati su obvezni priložiti u izvorniku ili ovjerenj preslici sljedeću dokumentaciju:

- životopis
- diplomu odnosno dokaz o stečenoj stručnoj spremi
- dokaz o državljanstvu
- dokaz o položenom stručnom ispitu odnosno da je osoba oslobođena obveze polaganja
- dokaz o završenim pedagoškim kompetencijama za osobe koje su ih bile obvezne završiti
- dokaz o radnom iskustvu (potvrda ili elektronički zapis HZMO i potvrda školske ustanove o vrsti i trajanju poslova)
- dokaz o obavljanju poslova ravnateja u najmanje drugom uzastopnom mandatu za osobe koje se kandidaranju temeljem stavka 3. članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (odluke o imenovanju)
- program rada za mandatno razdoblje
- uvjerenje da se protiv osobe ne vodi kazneni postupak glede zapreka za zasnivanje radnog odnosa iz članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (ne starije od osam dana od dana objavljivanja natječaja).

Dokazi o ispunjavanju dodatnih kompetencijama, ako ih kandidati imaju, dostavljaju se u izvorniku ili ovjerenom presliku, a dokazuje se na slijedeći način:

- osnovne digitalne vještine-dokazuju se dokumentacijom o poznavanju rada na računalu
(_____)
- iskustvo rada na europskim ili drugim projektima – dokazuje se dokumentacijom
(_____).
- poznavanje stranog jezika – dokazuje se dokumentacijom o poznavanju stranog jezika
(_____).

Osobe koje se pozivaju na pravo prednosti pri zapošljavanju, skladno članku 102. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine 121/17, 98/19, 84/21), članku 48. f Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Narodne novine broj 33/92, 77/92, 27/93, 58/93, 2/94, 76/94, 108/95, 108/96, 82/01, 103/03 i 148/13, 98/19), članku 9. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine broj 157/13, 152/14, 39/18, 32/20) te članku 48. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (Narodne novine broj 84/21), dužne su u prijavi na javni natječaj pozvati se na to pravo i uz prijavu priložiti svu propisanu dokumentaciju prema posebnom zakonu, a imaju prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima.

Osobe koje ostvaruju pravo prednosti pri zapošljavanju u skladu s člankom 102. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine broj 121/17, 98/19, 84/21), uz prijavu na natječaj dužne su priložiti i dokaze propisane člankom 103. stavak 1. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.

Poveznica na internetsku stranicu Ministarstva hrvatskih branitelja s popisom dokaza potrebnih za ostvarivanja prava prednosti:

<https://branitelji.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Nikola//popis%20dokaza%20za%20ostvarivanje%20prava%20prednosti%20pri%20za%20po%20C5%A1ljavanju-%20ZOHBDR%202021.pdf>

Osobe koje ostvaruju pravo prednosti pri zapošljavanju u skladu s člankom 48. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (Narodne novine broj 84/21), uz prijavu na natječaj dužne su u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo i uz prijavu dostaviti dokaze iz stavka 1. članka 49. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata.

Poveznica na internetsku stranicu Ministarstva hrvatskih branitelja s popisom dokaza potrebnih za ostvarivanja prava prednosti:

<https://branitelji.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Nikola//popis%20dokaza%20za%20ostvarivanje%20prava%20prednosti%20pri%20za%20po%20C5%A1ljavanju-%20Zakon%20o%20civilnim%20stradalnicima%20iz%20DR.pdf>

Rok za podnošenje prijave kandidata je osam (8) dana od dana objave natječaja u „Narodnim novinama“ i na mrežnim stranicama Osnovne škole _____.

Prijave na natječaj s potrebnom dokumentacijom dostaviti na adresu:

Osnovna škola _____, _____ u zatvorenoj omotnici, s naznakom „Natječaj za ravnatelja/icu - ne otvaraj“.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno članku 13. Zakona o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, broj 81/08. i 69/17.).

Nepotpune i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja kandidati će biti obaviješteni u roku od četrdeset i pet (45) dana od dana isteka roka za podnošenje prijava.

Prijavom na natječaj kandidat daje Osnovnoj školi _____ prvolu za obradu njegovih osobnih podataka u skladu s propisima kojima je propisana zaštita osobnih podataka za svrhu provedbe natječajnog postupka i rezultata natječaja.

Predsjednik/ica školskog odbora

ZAPREKA ZA ČLANA UPRAVE TRGOVAČKOG DRUŠTVA

- ▶ Zapreka za člana uprave trgovačkog društva propisana je u odredbi članka 239. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 111/93, 34/99, 121/99 – vjerodostojno tumačenje, 52/00 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22 i **18/23**).
- ▶ Prema članku 239. stavku 2. Zakona o trgovačkim društvima **članom uprave ne može biti osoba:**
 - ▶ **1. koja je kažnjena za kazneno djelo pranja novca, financiranja terorizma, zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakona Republike Hrvatske ili ranije važeća kaznena djela zlorporabe stečaja i zlorporabe u postupku stečaja, i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, kao i kojoj je uvedena međunarodna mjera ograničavanja raspolaganja imovinom, dok je takva mjera na snazi ili**
 - ▶ 2. koja je kažnjena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara kaznenim djelima iz točke 1. ovoga stavka
 - ▶ 3. protiv koje je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva za vrijeme dok traje ta zabrana
 - ▶ 4. kojoj je u drugoj državi zabranjeno obavljanje zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva za vrijeme trajanja zabrane.

Evidencija o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva

- ▶ Prema stavcima 4. i 5. članka 239. Zakona o trgovačkim društvima **Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ustrojiti će i voditi evidenciju osoba koje ne mogu biti članovi uprave** u skladu s točkama 1. i 3. stavka 2. ovoga članka.
- ▶ Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će propisati sadržaj, način vođenja i uvjete korištenja evidencije iz stavka 3. članka 239. Zakona o trgovačkim društvima.

ROK ZA USPOSTAVU EVIDENCIJE I ROK ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA

U članku 32. prijelaznih i završnih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine br, 34/2022., od 16.03.2022) propisuje se **da je Ministarstvo pravosuđa i prave dužno do 1.08.2023. ustrojiti i voditi evidenciju o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva. Ministar pravosuđa i uprave dužan je do 15.07.2023. donijeti pravilnik i propisati sadržaj, način vođenja i uvjete korištenja ove evidencije.**

- ▶ **Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i uvjetima korištenja evidencije o osoba koje ne mogu biti članovi upravne trgovačkog društva objavljen je u Narodnim novinama, broj 27/2023., a stupio je na snagu 9. ožujka 2023.**
- ▶ Ovim Pravilnikom propisuje se sadržaj, način vođenja i uvjeti korištenja evidencije o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva.
- ▶ Svrha vođenja ove evidencije je trgovačkim sudovima i javnim bilježnicima u postupku upisa u sudski registar osigurati dostupnost podataka o osobama koje, u skladu sa zakonom kojim se uređuju trgovačka društva, ne mogu biti članovi uprave.
- ▶ Evidencija predstavlja sustav povezivanja baze podataka o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva te je izravno povezana s kaznenom evidencijom i zbirkom podataka o provedenim mjerama ograničavanja nad fizičkim i pravnim osobama i drugim subjektima na koje se mjere ograničavanja odnose.

Evidencija sadrži identifikacijske podatke o osobama:

- ▶ – koje su kažnjene za kazneno djelo iz članka 239. stavka 2. točke 1. Zakona o trgovačkim društvima za vrijeme dok traju pravne posljedice osude,
- ▶ – protiv kojih je izrečena mjera sigurnosti iz članka 239. stavka 2. točke 3. Zakona o trgovačkim društvima za vrijeme dok traje ta zabrana i
- ▶ – kojima su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su takve mjere na snazi, te podatke o razlozima zbog kojih osobe ne mogu biti članovi uprave i njihovom vremenskom trajanju.

Prema prijelaznim odredbama ovog Pravilnika dok se ne uspostavi sustav evidencije sudovima i javnim bilježnicima za potrebe upisa u sudski registar osigurava se neposredan pristup podacima iz kaznene evidencije o pravomoćno osuđenim osobama za kaznena djela iz članka 239. stavka 2. točke 1. Zakona o trgovačkim društvima i osobama kojima je izrečena sigurnosna mjera iz članka 239. stavka 2. točke 3. Zakona o trgovačkim društvima.

- ▶ Prema članku 4. ovog Pravilnika dok se ne uspostavi sustav evidencije sudovi i javni bilježnici će za potrebe upisa u sudski registar **podatke o osobama kojima su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom** pribavljati izravno iz zbirke podataka o provedenim mjerama ograničavanja nad fizičkim i pravnim osobama i drugim subjektima na koje se mjere ograničavanja odnose, a koju vodi Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.
- ▶ Stoga se sukladno odredbama ovog Pravilnika umrežavaju podaci o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društava.
- ▶ **Sustav povezivanja baze podataka bit će izravno povezan s kaznenom evidencijom i zbirkom podataka o mjerama ograničavanja, a trgovačkim sudovima i javnim bilježnicima olakšat će poslove u postupku upisa u sudski registar.**

Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru

Akcijskim planom za jačanje učinkovitosti hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma predviđena je u točki 5. **potreba donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru.**

Prema konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 20. srpnja 2023. i uputila Hrvatskom saboru na usvajanje **dopunjuju se odredbe Zakona o sudskom registru o ispitivanju pretpostavki za upis u dijelu** koji se odnosi na ispitivanje prijave upisa ili promjene osoba imenovanih za člana uprave, izvršnog direktora, člana nadzornog odbora, člana upravnog odbora, prokurista i likvidatora trgovačkog društva, na način da se takav postupak obavlja i **kod prijave upisa ili promjene ravnatelja** ili druge osobe ovlaštene za zastupanje ustanove, s obzirom na to da prema članku 39. stavku 2. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97., 47/99., 35/08., 127/19. i 151/22.) ravnatelj ne može biti osoba koja prema zakonu kojim se uređuju trgovačka društva ne može biti članom uprave trgovačkog društva, a uslijed čega je **postojanje zapreka za takav upis također moguće utvrditi uvidom u evidenciju osoba koje ne mogu biti članovi uprave.**

- ▶ **Ako registarski sud utvrdi da osoba ne može biti član uprave, izvršni direktor, član nadzornog ili upravnog odbora, prokurist ili likvidator trgovačkog društva te ravnatelj ili druga osoba ovlaštena za zastupanje ustanove, sud će odbiti upis njezina imenovanja.**

Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru je uvršten u dnevni red 18. sjednice Hrvatskog sabora (12 točka). Rasprava o prijedlogu ovoga Zakona je zaključena 29. rujna 2023.

Novine:

1. ISPITIVANJE PRETPOSTAVKI ZA UPIS RAVNATELJA USTANOVE U SUDSKI REGISTAR I
2. POSTUPAK OBAVJEŠTAVANJA O UPISU NOVIH OSOBA U EVIDENCIJU OSOBA KOJE NE MOGU BITI ČLANOVI TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Novo je:

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru mijenja se u članku 43. stavak 6. Zakona o sudskom registru **dopunjuju se**

odredbe o ispitivanju pretpostavki za upis kod prijave upisa ili promjene ravnatelja ili druge osobe ovlaštene za zastupanje ustanove i

novim člankom 76. c. Zakonona o sudskom registru propisuje se

postupak obavještanja o upisu novih osoba u evidenciju iz članka 239. stavka 4. Zakona o trgovačkim društvima.

Ispitivanju pretpostavki za upis kod prijave upisa ili promjene ravnatelja ili druge osobe ovlaštene za zastupanje ustanove

Članak 6.

U članku 43. **stavak 6. mijenja** se i glasi:

„(6) **Pri ispitivanju prijave upisa ili promjene člana uprave, izvršnog direktora, člana nadzornog odbora, člana upravnog odbora, prokurista i likvidatora trgovačkog društva te ravnatelja ili druge osobe ovlaštene za zastupanje ustanove sud će provjeriti je li ta osoba upisana u evidenciju osoba koje ne mogu biti članovi uprave, a koju vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.** U slučaju sumnje, sudski registar može provjeriti putem sustava povezivanja registara je li toj osobi u drugoj državi članici Europske unije zabranjeno obavljanje zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva. **Utvrđi li da osoba ne može biti član uprave, izvršni direktor, član nadzornog ili upravnog odbora, prokurist ili likvidator trgovačkog društva te ravnatelj ili druga osoba ovlaštena za zastupanje ustanove, sud će odbiti upis njezina imenovanja.**“.

OBRAZLOŽENJE UZ ČLANAK 6.

Ovom odredbom dopunjuju se odredbe o ispitivanju pretpostavki za upis u dijelu koji se odnosi na ispitivanje prijave upisa ili promjene osoba imenovanih za člana uprave, izvršnog direktora, člana nadzornog odbora, člana upravnog odbora, prokurista i likvidatora trgovačkog društva, **na način da se takav postupak obavlja i kod prijave upisa ili promjene ravnatelja ili druge osobe ovlaštene za zastupanje ustanove, s obzirom na to da prema članku 39. stavku 2. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97., 47/99., 35/08., 127/19. i 151/22.) ravnatelj ne može biti osoba koja prema zakonu kojim se uređuju trgovačka društva ne može biti članom uprave trgovačkog društva, a uslijed čega je postojanje zapreka za takav upis također moguće utvrditi uvidom u evidenciju osoba koje ne mogu biti članovi uprave.**

Postupak prilikom upisa novih osoba u evidenciju

Članak 13.

Iza članka 76.b dodaje se članak 76.c s naslovom koji glasi:

„Postupak prilikom upisa novih osoba u evidenciju

Članak 76.c

Prilikom svakog upisa u evidenciju iz članka 239. stavka 4. Zakona o trgovačkim društvima, **ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa provjerit će je li osoba koja se upisuje u evidenciju upisana u sudskom registru. U tom slučaju ministarstvo će o upisu u evidenciju bez odgađanja obavijestiti subjekt upisa, registarski sud i ostale osobe prema pravilniku iz članka 239. stavka 5. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, br. 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11., 111/12., 68/13., 110/15., 40/19., 34/22., 114/22. i 18/23.).“.**

OBRAZLOŽENJE UZ ČLANAK 13.

Ovom odredbom se propisuje postupak obavješćavanja o upisu novih osoba u evidenciju iz članka 239. stavka 4. Zakona o trgovačkim društvima.

Provjera postojanja zapreke za imenovanje ravnatelja ustanove iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama

Prema članku 75. Zakona o ustanovama ustanova se upisuje u sudski registar. Obvezni podatak upisa u sudski registar je podatak o osobi ovlaštenoj za zastupanje ustanove. Imenovani ravnatelj ustanove upisuje se u sudski registar kao osoba ovlaštena za zastupanje ustanove. Postupak upisa ravnatelja ustanove, promjene upisa ravnatelja ustanove i upisa vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove u sudski registar ustanova pokreće podnošenjem prijave za upis u sudski registar sukladno Zakonu o sudskom registru i Pravilniku o načinu upisa u sudski registar. Javni bilježnici ovlašteni su podnositi prijave za upis u sudski registar elektroničkim putem.

- ▶ **Kod podnošenja prijave za upis imenovanog ravnatelja ustanove ili promjene ravnatelja ustanove trgovački sud će kao registarski sud po službenoj dužnosti za potrebe upisa u sudski registar izravno izvršiti uvid u evidenciju o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva koju vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave.**
- ▶ Na taj način osigurava se u postupku upisa imenovanog ravnatelja ustanova u sudski registar provjera postoje li zapreke za imenovanje ravnatelja ustanove iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.
- ▶ **Ako registarski sud utvrdi da ta osoba navedena u toj evidenciji i da ne može biti ravnatelj ustanove, sud će odbiti upis njezina imenovanja u sudski registar.**
- ▶ **Evidencija služi u svrhu lakšeg saznavanja o osobama koje ne mogu biti članovi uprave trgovačkog društva.**
- ▶ Dok se ne uspostavi sustav evidencije o o osobama koje ne mogu biti članovi trgovačkog društva sudovima i javnim bilježnicima za potrebe upisa u sudski registar osigurava se neposredan pristup podacima iz kaznene evidencije o pravomoćno osuđenim osobama za kaznena djela iz članka 239. stavka 2. točke 1. Zakona o trgovačkim društvima i osobama kojima je izrečena sigurnosna mjera iz članka 239. stavka 2. točke 3. Zakona o trgovačkim društvima.

RAZRJEŠENJE RAVNATELJA ŠKOLSKE USTANOVE IZ RAZLOGA NAVEDENIH U ČLANKU 44. STAVKU 2. TOČKI 5. ZAKONA O USTANOVAMA

Ravnatelj školske ustanove mora ispunjavati nužne uvjete propisane u članku 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, uvjete propisane člankom 106. ovog Zakona i uvjete propisane u članku 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.

- ▶ Prema članku 39. stavku 2. Zakona o ustanovama ravnatelj (ili druga osoba koja vodi poslovanje) ustanove ne može biti osoba kod koje postoji zapreka za članstvo u upravi trgovačkog društva propisana Zakonom o trgovačkim društvima.
- ▶ Ravnatelj ustanove može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan prema stavku 1. članka 44. Zakona o ustanovama.
- ▶ Prema članku 44. stavku 2. točki 5. Zakona o ustanovama, upravno vijeće odnosno tijelo iz članka 38. stavka 2. ovog Zakona dužno je razriješiti ravnatelja ustanove ako nastanu okolnosti iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona.

Ravnatelj školske ustanove ne može biti osoba koja prema odredbi članka 239. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima ne može biti članom uprave trgovačkog društva.

Prema članku 130. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi školski odbor dužan je razriješiti ravnatelja i prije isteka roka na koji je imenovan, ako se utvrdi da su se stekli uvjeti za razrješenje pripisani Zakonom o ustanovama.

Prema članku 130. c. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ravnatelju školske ustanove će otkazati ugovor o radu školska ustanova ako se ravnatelj razrješuje iz razloga navedenih u članku 44. stavku 2. točki 3., 4. i 5. Zakona o ustanovama.

Ravnatelj ustanove može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan prema stavku 1. članka 44. Zakona o ustanovama.

Prema članku 44. stavku 2. točki 5. Zakona o ustanovama, upravno vijeće odnosno tijelo iz članka 38. stavka 2. ovog Zakona dužno je razriješiti ravnatelja ustanove ako nastanu okolnosti iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona.

Tužba protiv odluke o razrješenju i

tužba protiv odluke o otkazu ugovora o radu ravnatelja školske ustanove

U skladu sa člankom 130. c stavkom 5. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi protiv otkaza ugovora o radu ravnatelj ima pravo tužbom tražiti sudsku zaštitu prava samo ako je tužbom zatražio sudsku zaštitu prava protiv odluke o razrješenju prema Zakonu o ustanovama. Tužba se podnosi nadležnom sudu u roku od trideset dana od dana primitka odluke.

To znači, da je podnošenje tužbe protiv odluke o razrješenju pretpostavka za podnošenje tužbe protiv odluke o otkazu ugovora o radu ravnatelju. Za obje tužbe (protiv odluke o razrješenju i protiv odluke o otkazu ugovora o radu) nadležan je općinski sud mjesno nadležan prema sjedištu školske ustanove.

Prema članku 45. Zakona o ustanovama razriješena osoba može odluku o razrješenju pobijati tužbom pred nadležnim sudom u roku od trideset dana od dana zaprimanja odluke o razrješenju **ako smatra da nisu postojali razlozi za razrješenje iz članka 44. stavka 2. ovoga Zakona ili da je u postupku donošenja odluke o razrješenju došlo do povrede koja je značajno utjecala na ishod postupka.**

PROVJERA ZAPREKA ZA ZASNIVANJE RADOG ODNOSA U ŠKOLSKOJ USTANOVI

- ▶ Zakonska je obveza školske ustanove postupiti sukladno odredbi članka 106. stavka 1. i 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te prilikom zapošljavanja svake osobe u školskoj ustanovi provjeriti postoje li zapreke za zasnivanje radnog odnosa. Pravomoćno osuđena osoba, odnosno osoba protiv koje je porenut kazneni postupak za neko od kaznenih djela navedenih navedeni u članku 106. st. 1. i 2. ovog Zakona ne može biti niti ravnatelj škole, v.d. ravnatelj škole niti član školskog odbora.

Ako školska ustanova postupa protivno članku 106. ovog Zakona počinat će prekršaj za koji je propisana novčana kazna u članku 151. ovog Zakona.

Ravnatelj školske ustanove ne može biti osoba koja prema odredbi članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ne može zasnovati radni odnos u školskoj ustanovi.

Ravnatelj školske ustanove ne smije biti osoba koja je pravomoćno osuđena niti osoba protiv koje je pokrenut kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Pri sklapanju ugovora o radu s imenovananim ravnateljem školska ustanova je dužna provjeriti zapreke za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi iz članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Kandidat u natječajnoj dokumentaciji za imenovanje ravnatelja može priložiti samo uvjerenje da se protiv njega ne vodi kazneni postupak. Posebno uvjerenje iz kaznene evidencije Ministarstva pravosuđa i uprave ne može dobiti fizička osoba u svrhu zasnivanja radnog odnosa u školskoj ustanovi.

Samo je školska ustanova ovlaštena podnijeti zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja za osobu u svrhu zasnivanja radnog odnosa u školskoj ustanovi.

Za podnošenje ovog zahtjeva pravna osnova je članak 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

ZAPREKE ZA ZASNIVANJE RADNOG ODNOSA U ŠKOLSKOJ USTANOVI

U članku 106. Zakona o odoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi propisano je:

- (1) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela, protiv slobode i prava čovjeka i građanina, protiv Republike Hrvatske, protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv braka, obitelji i mladeži, protiv imovine, protiv sigurnosti pravnog prometa i poslovanja, protiv pravosuđa, protiv vjerodostojnosti isprava, protiv javnog reda i protiv službene dužnosti, a koje je propisano Kaznenim zakonom (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.).
- (2) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela, protiv Republike Hrvatske, protiv pravosuđa, protiv javnog reda, protiv imovine, protiv službene dužnosti, protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, protiv osobne slobode, protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, protiv braka, obitelji i djece, protiv zdravlja ljudi, protiv opće sigurnosti, protiv krivotvorenja, a koje je propisano Kaznenim zakonom (»Narodne novine«, br. 125/11. i 144/12.).
- (3) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati ni osoba protiv koje se vodi kazneni postupak za neko od kaznenih djela navedenih u stavku 1. i stavku 2. ovog članka.

Ako školska ustanova postupi protivno članku 106. ovoga Zakona kaznit će se novčanom kanom propisanim u članku 151. ovoga Zakona za prekršaj školska ustanova i ravnatelj školske ustanove kao odgovorna osoba školske ustanove.

POSTUPAK IZDAVANJA UVJERENJA IZ KAZNE NE EVIDENCIJE

- ▶ Odredbom članka 4. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, br. 143712., 105/15., 32/17. i 53/22.) propisano je da Ministarstvo pravosuđa i uprave ustrojava i vodi kaznenu evidenciju za fizičke i pravne osobe koje su za kaznena djela pravomoćno osuđene u Republici Hrvatskoj. U okviru kaznene evidencije sadržan je i popis pravomoćno osuđenih osoba za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i ostalih kaznenih djela iz članka 13. stavka 4. ovoga Zakona.
- ▶ **Odredbom članka 13. ovog Zakona propisano je da posebno uvjerenje sadržava ograničene podatke iz kaznene evidencije koje se izdaje za posebnu svrhu ili kada je to predviđeno posebnim zakonom.** Ograničeni podaci su samo oni podaci koji su potrebni za ispunjenje svrhe zbog koje su zatraženi ili koji su predviđeni u posebnom zakonu.
- ▶ Ministar pravosuđa i upravne donio je Pravilnik o kaznenoj evidenciji koji je objavljen u Narodnim novinama broj 37., dana 9. travnja 2021., a stupio je na snagu 10. travnja 2021. U ovom Pravilniku su objavljeni obrasci za podnošenje zahtjeva za izdavanje uvjerenja o podacima iz kaznene evidencije.
- ▶ Pisani zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije iz članka 13. Zakona o pravnim posljedicama osude, rehabilitaciji i kaznenoj evidenciji u svrhu zapošljavanja osobe u školskoj ustanovi podnosi školska ustanova Ministarstvu pravosuđa i uprave, Upravi za kazneno pravo, Odjelu za Kaznene evidencije (adresa: Ulica grada Vukovara 49., Zagreb).
- ▶ **Zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja iz članka 13. ovog Zakona, podnosi školska ustanova na Obrascu IIIa -Zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja za fizičku osobu.**
- ▶ Pisani zahtjev podnesen na propisanom Obrascu IIIa mora pored ostalih obveznih podataka sadržavati svrhu za koju se traže podaci i pravnu osnovu (naznačiti pravni osnov čl. 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi).
- ▶ Ministarstvo pravosuđa i uprave, ako utvrdi da je zahtjev osnovan, izvršiti će provjeru podataka iz kaznene evidencije na zahtjev školske ustanove za osobu za koju je podnjet zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja u svrhu zasnivanja radnog odnosa, te dostaviti školskoj ustanovi posebno uvjerenje iz kaznene evidencije za osobu za koju se podaci traže.

Zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja iz članka 14. stavka 2. ovog Zakona Iznimno, sukladno članku 14. stavku 2. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji posebno uvjerenje o podacima iz članka 13. stavka 4. ovog Zakona izdaje se **uz suglasnost osobe** za koju se ti podaci traže, kada se radi o zasnivanju ili povjeravanju poslova čije obavljanje podrazumijeva redovne kontakte s djecom.

- ▶ Zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja iz članka 14. stavka 2. ovog Zakona, podnosi se na Obrascu IV –**Zahtjev za izdavanje posebnog uvjerenja o podacima iz članka 13. stavka 4. Zakona uz suglasnost.**

U okviru kaznene evidencije sadržan je i popis pravomoćno osuđenih osoba za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i ostalih kaznenih djela iz članka 13. stavka 4. ovoga Zakona.

U povodu početka svake školske godine pravobraniteljica za djecu upućuje preporuke radi zaštiti prava i interesa djece u odgojno-obrazovnim ustanova. Pored ostalih preporuka pravobraniteljica za djecu upućuje preporuku školskim ustanovama da ispune svoju zakonsku obvezu i provjere prethodnu osuđivanost osoba u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravosuđa i uprave prilikom novog zapošljavanja i pribave posebno uvjerenje iz kaznene evidencije kojim se dokazuje da ne postoje zapreke za zapošljavanje osoba u školskoj ustanovi.

- ▶ Radi poduzimanja mjera zaštite i sigurnosti učenika strukovnog obrazovanja na praktičnoj nastavi pravobraniteljica za djecu predlaže da obrazovne ustanove koje provode strukovne obrazovanje upozore poslodavca kod kojeg se organizira praktična nastava učenika na potrebu obvezne provjere prethodne osuđivanosti osoba koje dolaze u kontakt s učenicima na stručnoj praksi.

PREPORUKE PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU POVODOM POČETA ŠKOLSKE GODINE 2023./2024.

Temeljem Zakona o pravobranitelju za djecu povodom početka školske godine 2023./2024. pravobraniteljica za djecu dostavila objedinjene preporuke, prijedloge i stajališta u odnosu na zaštitu prava i interesa djece u odgojno-obrazovnim ustanovama. Pravobraniteljica za djecu je 4. rujna 2023. dostavila dopis Ministarstvu znanosti i obrazovanja, te Agenciji za odgoj i obrazovanje i Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Pored ostalih preporuka, u točkama 7. i 18. ovog dopisa navode se slijedeće preporuke:

7. UČENICI STRUKOVNIH ŠKOLA

Na početku školske godine preporučujemo informirati roditelje i učenike o pravima učenika za vrijeme učenja temeljenog na radu te o mogućnostima zaštite učenika. Preporučujemo školama da pomognu učenicima pri odabiru poslodavaca kod kojih de pohađati učenje temeljeno na radu, da prate rad učenika kod poslodavaca te da pravovremeno zaštite prava učenika. **Preporučujemo da škole provjeravaju ispunjava li poslodavac koji provodi učenje temeljeno na radu i/ili kod kojeg se provodi povremeni rad redovitog učenika zakonsku obvezu provjere osoba koje su u redovitom kontaktu s djecom (nepostojanje zapreka u vidu vođenja kaznenog postupka ili pravomoćne osude za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta).** U slučaju povrede prava učenika od strane poslodavca, preporučujemo da škole o tome obavijeste odgovarajuće nadzorno tijelo i strukovno udruženje. Predlažemo uspostaviti sustav kontrole ugovora koje škole sklapaju s poslodavcima na temelju kojih šalju učenike na učenje temeljeno na radu (npr. ugovora između škola i hotela kojima se ugovara učenje temeljeno na radu učenika tijekom ljetnih mjeseci) te sustav nadzora smještaja djece izvan vremena obavljanja učenja temeljenog na radu.

18. ZAŠTITA UČENIKA OD NEPROFESIONALNOG, NEETIČNOG I KAŽNJIVOG POSTUPANJA DJELATNIKA

Preporučujemo da škole svojim internim aktima reguliraju postupanje i posljedice u slučaju neprofesionalnog, neetičnog i kažnjivog postupanja djelatnika.

- U postupcima odgojno-obrazovnih radnika koji, svojim opetovanim konfliktnim ponašanjem i neodgovarajućim radom te neispunjavanjem obveza koje je u postupku stručno-pedagoškog nadzora naložio AZOO, izravno rade na štetu djece preporučujemo odgovarajuće praćenje, evidentiranje i dokumentiranje njihovog rada i ponašanja u cilju prikupljanja materijalnih dokaza o lošem i štetnom postupanju prema djeci.
- Preporučujemo pojačati stručno-pedagoške nadzore te u postupcima nadzora razgovor s djecom kako bi ona mogla izraziti svoje mišljenje, budući da rezultati nadzora mogu utjecati na daljnja prava i obveze učenika, a nerijetko i na njegovo daljnje redovno obrazovanje. Jedna od preporuka Odbora za prava djeteta UN-a je mogućnost sudjelovanja djeteta u sudskim i upravnim postupcima koji se odnose na njega, a među kojima su i postupci inspeksijskog i stručno-pedagoškog nadzora.
- U slučaju svake sumnje na seksualno nasilje i/ili seksualno uznemiravanje učenika od strane radnika škole, potrebno je voditi računa o najboljem interesu djeteta i udaljiti radnika iz nastave i iz blizine djece i prije nego optužni akt stupi na snagu, pozivajući se na radno pravne povrede i povrede etičkog kodeksa. Time bi se izbjegla situacija da djelatnik osumnjičen za kazneno djelo na štetu djeteta nesmetano nastavi raditi s djecom i po nekoliko mjeseci dok optužni akt ne postane pravomoćan.
- **Podsjećamo da su škole prije zapošljavanja ili druge vrste angažiranja osoba u radu ili kontaktima s djecom dužne, uz potvrdu da se protiv osobe ne vodi kazneni postupak tzv. „potvrdu o nekažnjavanju” koju izdaje nadležni sud ili se pribavlja putem sustava e-gradani, od Ministarstva pravosuđa i uprave zatražiti posebno uvjerenje o podacima iz kaznene evidencije iz kojeg je vidljivo je li određena osoba pravomoćno osuđivana za kaznena djela koja su zapreka za rad u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Također ih pozivamo da periodično provjeravaju podatke o radnicima i ostalim angažiranim osobama o uvjetima za rad s djecom.**

UDALJENJE RADNIKA ŠKOLSKE USTANOVE S RADNOG MJESTA ZBOG POKRETANJA KAZNENOG POSTUPKA

- ▶ Kazneni postupak započinje donošenjem pravomoćnog rješenja o potvrđivanju optužnice Općinskog državnog odvjetništva.
- ▶ Stoga škola treba imati saznanje da je pred Općinskim sudom pokrenut i vodi se kazneni postupak protiv okrivljenika koji je radnik škole za neko od kaznenih djela iz stavka 1. i stavka 2. članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi kako bi ravnatelj škole sukladno odredbi članka 106. st. 5. ovog Zakona mogao donijeti Odluku o udaljuju radnika od obavljanja poslova na kojima radnik radi na temelju sklopljenog ugovora o radu zbog započetog kaznenog postupka pred Općinskim sudom.
- ▶ Na zahtjev škole Općinski sud pisanim podneskom će obavijestiti školu i ravnatelja je li započet kazneni postupak protiv okrivljenika koji je radnik škole.
- ▶ U obavijesti će sud navesti pod kojim je poslovnim brojem K započet kazneni postupak protiv okrivljenika (navest će ime i prezime) i navesti će osnovanu sumnju na učin kaznenog djela opisanog u Kaznenom zakonu (navest će članak iz KZ) kažnjivog po članku___ Kaznenog zakona.

Radnik školske ustanove se udaljuje od obavljanja poslova na kojima radi na temelju sklopljenog ugovora o radu ako se protiv radnika vodi kazneni postupak za neko od kaznenih djela u stavku 1. i stavku 2. članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi do obustave kaznenog postupka, odnosno najduže do pravomoćnosti sudske presude.

- ▶ Radnik ima za vrijeme udaljenja od obavljanja poslova na kojima radi na temelju sklopljenog ugovora o radu pravo na naknadu plaće u visini dvije trećine prosječne mjesečne plaće koju je ostvario u tri mjeseca prije udaljenja. Radnik se udaljuje od obavljanja poslova danom dostave ove Odluke. Prema stavku 4. članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi ako bude pravomoćnim rješenjem obustavljen kazneni postupak pokrenut protiv radnika ili pravomoćnom presudom bude radnik oslobođen od odgovornosti, radniku će se vratiti obustavljeni dio plaće od prvog dana udaljenja.

▶ **OTKAZ UGOVORA O RADU PRAVOMOĆNO OSUĐENOM RADNIKU**

- ▶ Ako radnik bude pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela u stavku 1. i stavku 2. članka 106. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, škola će radniku otkazati ugovor o radu bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog roka izvanrednim otkazom ugovora o radu u roku 15 dana od dana saznanja za pravomoćnu osudu, a po proteku tog roka redovitim otkazom ugovora o radu uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika, u kojem će slučaju škola, isodobno uz otkazivanje ugovora o radu, od radnika zahtijevati da odmah prestane raditi tijekom otkaznog roka.

UDALJENJE RAVNATELJA ŠKOLE ILI VRŠITELJA DUŽNOSTI RAVNATELJA ZBOG POKRETANJA KAZNENOG POSTUPKA

- ▶ Kada je kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz čl. 106. ZOOOŠ-a pokrenut protiv ravnatelja ili vršitelja dužnosti ravnatelja škole, školski odbor udaljiti će ga sa obavljanja poslova i odrediti zamjenika ravnatelja ili zamjenika vršitelja ravnatelja (osobu iz reda učiteljskog vijeća).

Ako kazneni postupak bude obustavljen ili okončan pravomoćnom oslobađajućom presudom ravnatelj ili vršitelj dužnosti ravnatelja vratiti će se na rad i nastavi sa obavljanjem dužnosti do isteka mandata.

Ako udaljenom ravnatelju istekne mandat a kazneni postupak još traje istekom mandata prestaje mu ugovor o radu jer ima sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme na rok od pet godina u punom radnom vremenu.

Ako je ravnatelju za vrijeme obavljanja ravnateljskih poslova mirovao ugovor o radu na radnom mjetu učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika a kazneni postupak još traje školski odbor je dužan donijeti odluku o udaljenju te osobe od obavljanja poslova učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika. U tom slučaju ostvarit će pravo na naknadu plaće u visini dvije trećine prosječne mjesečne plaće koju je ostvario u tri mjeseca prije udaljenja.

OTKAZ UGOVORA O RADU PRAVOMOĆNO OSUĐENOM RAVNATELJU ŠKOLE ZA KAZNENA DJELA KOJA PREDSTAVLJAJU ZAPREKU ZA RAD U ŠKOLI

Ako ravnatelj škole bude pravomoćno osuđen za nekono od kaznenih djela iz članka 106. st. 1. i 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi školski odbor je dužan donijeti odluku o razrješenju ravnatelja i otkazati ugovor o radu ravnatelju škole.

U tom slučaju školski odbor je dužan imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja (osobu koja ispunjava uvjete za učitelja, nastavnika odnosno stručnog suradnika).

Prema članku 130.c. st. 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ravnatelju školske ustanove kojem školska ustanova otkaže ugovor o radu pripada otkazni rok u trajanju mjesec dana.

Napomena:

Na temelju odluke o imenovanju ravnatelja škole imenovani ravnatelj sklapa sa školskim odborom ugovor o radu na rok od pet godina u punom radnom vremenu.

Sukladno odredbi članka 4. stavku 3. i 4. Zakona o radu osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove obavlja dužnost ravnatelja iz radnog odnosa stoga može zaključiti ugovor o radu. Prema članku 4. st. 4. Zakona o radu na ravnatelja školske ustanove ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o ugovoru o radu na određeno vrijeme, prestanku ugovora o radu na određeno vrijeme, otkaznom roku i otpremnini.

NOVINE: ZAPREKE ZA RAD POMOĆNIKA U NASTAVI

Zakonom o osobnoj asistenciji (Narodne novine, broj 71/2023.) uređuje se pored ostalog potpora pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju i stručnih komunikacijskih posrednika gluhim, naglušim i gluhoslijepim učenicima tijekom odgojno-obrazovnog procesa, uvjeti za priznavanje potpore, nadležnost za odlučivanje o priznavanju potpore te druga pitanja značajna za pružanje potpore tijekom odgojno-obrazovnog procesa, uvjeteti za pomoćnika u nastavi. zapreke za primanje u radni odnos ili pružanje potpore pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika.

Prema članku 9. stavku 4. ovoga Zakona način i sadržaj osposobljavanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika te druga pitanja značajna za pružanje potpore pravilnikom će propisati ministar nadležan za obrazovanje.

ROK ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA: 60 dana od dana stupanja na snagu članka 9. ovoga Zakona, koji stupa na snagu 1. srpnja 2024.

Zapreke za rad

Članak 23.

(1) Ne može se primiti u radni odnos niti pružati uslugu osobne asistencije osoba:

1. koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva (glava IX.), kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda (glava XI.), kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja (glava XII.), kaznenih djela protiv osobne slobode (glava XIII.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv spolne slobode (glava XVI.), kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece (glava XVIII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XIX.), kaznenih djela protiv imovine (glava XXIII.), kaznenih djela protiv gospodarstva (glava XXIV.), kaznenih djela krivotvorenja (glava XXVI.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXVIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXX.) odnosno kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XXXII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21. i 114/22.)

2. koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina (glava XI.), kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XII.), kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom (glava XIII.), kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa (glava XIV.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži (glava XVI.), kaznenih djela protiv imovine (glava XVII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XVIII.), kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (glava XXI.), kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava (glava XXIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXIV.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXV.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske)

3. kojoj je pravomoćno izrečena prekršajnoppravna sankcija za nasilje u obitelji

4. protiv koje se vodi postupak pred nadležnim sudom za kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15.,

- (2) **Poslodavac je dužan po službenoj dužnosti pribaviti dokaz** da osoba iz stavka 1. ovoga članka nije osuđena za kaznena djela ili za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka te zatražiti od osobe iz stavka 1. ovoga članka dokaz da se protiv nje ne vodi postupak iz stavka 1. točke 4. ovoga članka.
- (3) Poslodavac je dužan za sve radnike koji pružaju uslugu osobne asistencije, najmanje jednom godišnje, pribaviti dokaze iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Ako osoba u radnom odnosu kod pružatelja usluge osobne asistencije bude pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka odnosno ako joj bude izrečena pravomoćna prekršajnoppravna sankcija iz stavka 1. točke 3. ovoga članka ili je protiv nje pokrenut postupak iz stavka 1. točke 4. ovoga članka, pružatelj usluge kao poslodavac otkazat će ugovor o radu bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka izvanrednim otkazom ugovora o radu, u roku od 15 dana od dana saznanja za pravomoćnu osudu odnosno pravomoćnu prekršajnoppravnu sankciju, a nakon isteka tog roka redovitim otkazom ugovora o radu uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika, u kojem će slučaju poslodavac, istodobno uz otkazivanje ugovora o radu, od radnika zahtijevati da odmah prestane raditi tijekom otkaznog roka.
- (5) Ako pružatelj usluge osobne asistencije kao **poslodavac** sazna da je protiv osobe u radnom odnosu kod pružatelja usluge pokrenut i vodi se kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka ili prekršajni postupak iz stavka 1. točke 3. ovoga članka, udaljit će osobu od obavljanja poslova do obustave kaznenog ili prekršajnog postupka odnosno najduže do pravomoćnosti sudske presude, uz pravo na naknadu plaće u visini dvije trećine prosječne mjesečne plaće koju je osoba ostvarila u tri mjeseca prije udaljenja od obavljanja poslova.
- (6) Ako je pravomoćnim rješenjem obustavljen kazneni postupak pokrenut protiv radnika ili je pravomoćnom presudom radnik oslobođen od odgovornosti odnosno ako je obustavljen prekršajni postupak pokrenut protiv radnika, radniku će se vratiti obustavljeni dio plaće od prvoga dana udaljenja.

(7) Odredbe stavaka 1. do 6. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se na primanje u radni odnos pomoćnika u nastavi i stručnog komunikacijskog posrednika.

Člankom 86. Zakona o osobnoj asistenciji kojim se uređuje stupanje na snagu Zakona o osobnoj asistenciji odgođena je primjena stavka 7. članka 23. ovog Zakona do 1. srpnja 2024.

Nezakonito zapošljavanje

U članku 80. Zakona o osobnoj asistenciji propisuju se prekršajne odredbe temeljem kojih će se kazniti za prekršaj pravna osoba, kao i odgovorna osoba u pravnoj osobi, radi nezakonitog zapošljavanja.

Članak 80.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1320,00 do 3980,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako primi u radni odnos radnika za kojeg postoji zapreka za zapošljavanje iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 660,00 do 1320,00 eura.

OBAVEZA ZAŠTITE PRAVA UČENIKA

U odredbi članka 70. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi propisuje se:

(1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

(2) Način postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar.

Pravilnik o načinu postupanja odgojno–obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (“Narodne novine”, broj 132/2013)

Članak 5.

(2) U slučajevima sumnje da je došlo do tjelesnog i emocionalnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja, nesavjesnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika (u daljnjem tekstu: nasilno postupanje) odgojno–obrazovni radnici, a po potrebi i suradnici u odgojno–obrazovnom i nastavnom radu (pomoćni odgojno–obrazovni radnici i prevoditelj znakovnoga jezika) te ravnatelj u suradnji s nadležnim institucijama i tijelima obvezni su pokrenuti postupak radi zaštite prava učenika.

Članak 8.

(1) U slučajevima povrede prava učenika iz članka 5. stavka 2. ovoga pravilnika školska ustanova obvezna je izvijestiti sljedeća tijela: ured državne uprave nadležan za poslove obrazovanja odnosno Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: Ured), Zavod za javno zdravstvo područne (regionalne) samouprave u djelatnosti školske i sveučilišne medicine, nadležni centar za socijalnu skrb, tim školske medicine, nadležnu policijsku postaju i ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

(2) U slučaju povrede prava učenika iz članka 5. stavka 2. ovoga pravilnika ministarstvo nadležno za obrazovanje može o tome obavijestiti tim za krizne intervencije.

- ▶ (3) Nadležne institucije i tijela iz stavka 1. ovoga članka obvezne su izvijestiti školsku ustanovu o poduzetim mjerama.
- ▶ (4) U slučaju potrebe nadležno tijelo iz stavka 1. ovoga članka dogovorit će s ravnateljem zajedničke aktivnosti koje će se ostvarivati u školskoj ustanovi, a vezano uza zaštitu prava učenika.

Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima.

Novi Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja donijela je Vlada RH 7. rujna 2023. (objavljen na mrežnoj stranici Ministarstva znanosti i obrazovanja, str. 34. toč. 6. Odgojno–obrazovne i druge ustanove koje srkrbe o djeci) u dokumentima.

Hvala na pozornosti !

